

A

BÜNTETŐJOGI VÉGSZÜKSÉG.

IRTA:

DR. GERŐCZ KÁLMÁN,

A BÜNTETŐJOG ÉS A JOGBÖLCSELET TANÁRA A SÁROSPATAKI JOGAKADÉMIÁN.

BUDAPEST, 1914.

Tartalom. Névmutató. Rövidítések.

I.

TARTALOM.

	Lapon
Előszó	3
Tartalom. Névmutató. Rövidítések.	
I. Tartalom	8
II. Névmutató	12
III. Rövidítések	15

Bevezetés.

1. §. A büntetőjog alapelve és feladata	19
2. §. A végszükség főeleme. (A jogos érdekösszetűtközés)	24
3. §. A végszükség általános jogi és büntetőjogi fontossága	31
4. §. A végszükség közjogi és magánjogi fontossága .	35
5. §. A büntetőjogi végszükség irodalma	40
6. §. Tárgyalásunk módszere és rendszere	53

I. Rész. A végszükség történeti fejlődése.

I. Fejezet. A végszükség fejlődése a törvényhozásokban.

7. §. A végszükség a néplélekben	59
8. §. A jogtörténeti fejlődés kiinduláspontja	63
9. §. Történelmi áttekintés	67
10. §. A keleti népek joga	70
11. §. Római jog	72
12. §. Kánonjog	76
13. §. Középkori és ujkori büntetőjogok	80

	Lapon
14. §. A végszükség magyar jogtörténete	86
a) A fejlődés kezdete és Werbőczy	86
b) A Praxis Crimimalis és a javaslatok	90
15. §. A modern törvényhozások álláspontja	96
a) A francia és osztrák jog	96
b) Német, olasz, svájci s egyéb jogok	100

II. Fejezet. A végszükségjog bölcseleti fejlődése.

16. §. A jogrend hiánya, mint a végszükség lényege a külföldi felfogásokban	109
17. §. A jogrend hiánya, mint a végszükség lényege a magyar felfogásokban	118
18. §. A jogrend hiánya, mint a végszükségi cselekmény büntetlenségének az alapja	127
19. §. A végszükség, mint beszámítási képességet kizáró ok	128
20. §. A szükségállapot, mint a cselekmény jogtalanságát kizáró ok a külföldi felfogásokban	136
21. §. A szükségállapot, mint a cselekmény jogtalanságát kizáró ok a magyar felfogásokban	145
22. §. A végszükség, mint a cselekmény jogilag való közönbösségét előidéző ok	155
23. §. A végszükség megoldásának általános fejlődési iránya	163

II. Rész. A végszükség alapelvei és korlátai.

I. Fejezet. A végszükség alapelvei.

24. §. A végszükség, mint kényszerhelyzet	169
25. §. A végszükség viszonya az önbíráskodáshoz	172
26. §. A végszükség viszonya a jogszerűen véghezvitt büncselekményhez	175
27. §. A végszükség, jogos védelem, vis compulsiva összefüggése	176
28. §. A végszükségi cselekmény erkölcsi jellege	177
29. §. A végszükség, mint a cselekmény erkölcstelenségét kizáró ok	183

	Lapon
30. §. A végszükség joga, mint önfentartási jog	192
31. §. A jogtalanság és jogszerűség	195
32. §. A végszükség, mint a cselekmény jogtalanságát kizáró ok	201
33. §. A végszükség büntetlensége	206
34. §. A végszükségi cselekmény jogos volta	209
35. §. A végszükségi cselekmény elleni „jogos védekezés“	213
36. §. A büntetőjogi és magánjogi végszükség viszonya	217

II. Fejezet. A végszükség tényálladéka.

37. §. A tényálladék egyes elemei	225
38. §. A veszélyes helyzet és az alanyi bűnösség	227
39. §. Szubjektivizmus és objektivizmus	230
40. §. A cselekmény alanya lélektani szempontból	233
41. §. Az akarat és beszámítási képesség	237
42. §. A veszély kiállítására vonatkozó kötelezettség	240
43. §. A veszélybe került (jogi és erkölcsi) érdek	241
44. §. A végszükségi cselekmény rendszerint elkövetés (nem mulasztás)	245

III. Fejezet. A végszükség korlátai.

45. §. Az összeütköző jogérdekek egymáshoz való vi- szonya	247
a) Az egymáshoz való egyes viszonyok	247
b) A jogérdekek egymáshoz való határozatlan viszonya és a proporcionalitás	250
46. §. A veszély vértlenül származottsága	255
47. §. A veszély közvetlensége	259
48. §. A veszély másként való elháríthatóságának kizárt volta	260
49. §. A végszükség ijedtségből, félelemből, vagy meg- zavarodásból való túllépése	262

III. Rész. A végszükség a magyar büntetőjogban.

I. Fejezet. A végszükség büntetőjogunk általános tanai szerint.

50. §. Tényálladáki elemek	269
51. §. A jogos érdekösszeütközés a magyar büntetőjogban	270

	Lapon
52. §. Az életveszélyes helyzet	273
53. §. Az életveszély vétklenül származottsága	276
54. §. Az életveszély közvetlensége	278
55. §. Az életveszélyben levő tettes vagy hozzátartozója	279
56. §. Az életveszély másként való elháríthatóságának ki- kizárt volta	282
57. §. A magyar büntetőjogi végszükség túllépése ijedt- ségből, félelemből vagy megzavarodásból	283
<i>II. Fejezet. A végszükség büntetőjogunk különös tanai szerint.</i>	
58. §. Az élet- és testi sétség védelme	289
59. §. Vizáradásokozás a vagyon megmentésénél	291
60. §. Tenger alatti kábel megrongálása	292
61. §. Vizjogi és erdei bűncselekmények	292
62. §. Büntetőtörvénykönyvünknek a végszükséggel rokon egyéb határozatai	294
<i>III. Fejezet. A magyar büntetőjog követelményei.</i>	
63. §. A végszükség beállítása a magyar btk.-be	297
64. §. A végszükségi cselekmény és a jogos védelem területi viszonya	298
65. §. A hozzátartozók köre a végszükségben	300
66. §. Az élet veszélye a végszükségben	302
67. §. Irányadó szempontok és a modern törvényhozások- ból levonható tanulságok büntetőjogunk reforu- jánál	303
68. §. Függelék	305
Helyesbitések	311